

HORIZONT

KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ MESAČNÍK OBCE RUDŇANY

ROČNÍK XXX.

ČÍSLO 5

MÁJ 2023

NEPREDAJNÉ

MÁJ - LÁSKY ČAS

Opäť je tu. Kto, čo? No predsa máj, ten nádherný mesiac, ktorý v nás okamžite vyvolá pocit slnka, tepla, vône rozkvitnutých čerešní, pod ktorými si dávame prvé /a nielen prvé/ bozky, skrátka, vždy ho vnímame ako mesiac lásky. Mnoho mladých zalúbených ľudí si práve v tomto mesiaci plánuje svoj svadobný deň. Definitívne ožíva príroda, aj ľudia /aj hormóny v nás/ a po zime je to balzam na naše duše aj telá, lebo sa môžeme trochu viac ponamáhať a rozpohybovať po lenivejších zimných dňoch. S láskou má každý z nás určité skúsenosti, či už dobré, menej dobré, ba až zlé, ale aj tak by náš život bez nej bol veľmi smutný a prázdny. A preto muži, ak si chcete pomôcť k dlhšiemu životu, držte sa tejto múdrosti: Muži, ktorí ráno bozkávajú svoje ženy, vraj žijú o 5 rokov dlhšie ako ostatní.

Ale máj nie je len mesiacom lásky, ale pripomíname si v ňom aj Deň Slnka, Deň matiek a aj Svetový deň rodiny.

Preto sme sa žiakov základnej školy opýtali, čo pre nich znamená rodina:

Rodina sú ľudia, ktorí ma vždy vypočujú, podporia ma a pomôžu mi aj v tom najhoršom. Sú to najbližší ľudia, ktorí pri mne stoja od začiatku do konca. Rodina sú ľudia, ktorí dávajú lásku, aby si sa cítil a bol milovaný. Rodina sú ľudia, s ktorými sa cítiš v bezpečí a nikdy nie sám. Kvôli tomu si máme rodinu vážiť a ctiť. (KH, TK 8.A)

Rodina pre mňa znamená úplne všetko. (KH, 7.A)

Rodina je najdôležitejšia na svete, je vzácnejšia než zlato alebo najväčší diamant. (VH, 7.A)

Rodina pri mne stále stojí. Pomáhame si v dobrých, ale aj horších chvíľach. Som rada, že mám takú rodinu, akú mám. (KJ, 7.A)

Rodina mi dáva domov, dáva mi lásku. Pokoj mi dáva. A zatiaľ aj peniaze. (AA, 7.A)

Rodina je pre mňa na prvom mieste. Moja rodina je pre mňa všetkým. Dáva mi lásku. Som ten najšťastnejší človek na svete. Lúbim ich. (ZB, 7.A)

DEŇ SLNKA

*Najbližšia a najjasnejšia je to hviezda,
jej teplo vyláka všetko živé z hniezda.
Obieha okolo nej Zem i rôzne planéty,
má vysoké až horiace plusové teploty.*

*Ako malú žltú guľu ju vidíme na nebi,
no ona je obrovská oproti našej Zemi.
Aj jej farba nie je len čistá jasná žltá,
je ohnivá a má rôzne farebné spektrá.*

*Tá hviezda je Slnko plné žiaru a ligotu,
pre životy má nevyčísliteľnú hodnotu.
V zime sa snaží zohriať povrch Zeme,
v lete sa na jeho lúčoch radi opalujeme.*

*Proti lúčom nám krém a okuliare pomáhajú,
lúče nám aj vitamíny a minerály dodávajú.
Pobyt na ňom netreba nikdy podceňovať,
pitný režim treba vždy prísne dodržiavať.*

*Slnko je dôležitý zdroj energie do života,
Aby v nás ľuďoch vládla radosť a nie clivota.
Deň Slnka nám má v máji pripomenúť,
že na jeho silu a význam nesmieme zabudnúť.*

Natália Straňáková

PÁN STAROSTA NA SLOVÍČKO...

V májovom čísle nášho obecného mesačníka sme požiadali o rozhovor starostu obce p. Bc. Rastislava Neuvirtha a položili mu otázky týkajúce sa obecných stavebných projektov.

Obec sa pustila v uplynulom období do dvoch náročných projektov, ktorými chcete priniesť pre našich občanov lepšie vybavenie a služby. Viete nám popísať, v akej fáze sa momentálne nachádzajú?

Projekt Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti je náročným a vyčerpávajúcim hlavne pre zdravotnícky personál, ktorý absolvuje celú prestavbu za stáleho chodu ich ambulancií. Určite im patrí poďakovanie za ich trpezlivosť, keďže pracujú v sťažených podmienkach.

Momentálne prebieha výstavba 3. podlažia, kde sa budú nachádzať priestory pre gynekologickú ambulanciu. Zároveň sa rekonštruuje schodisko, chodba a 2. poschodie, na ktorom bude stomatologická ambulancia, toalety a obecné byty. Kúrenie bude na 2. a 3. poschodí zabezpečené prostredníctvom plynového kotla. Na prvom poschodí sa ráta s výmenou gamatiiek, úpravou ambulancií a vymaľovaním celého podlažia. Zároveň prebieha výstavba výťahovej šachty. Do dvoch mesiacov by mal byť dodaný výťah, ktorý nám umožní zabezpečiť bezbarierový prístup ku všetkým ambulanciám. Aktuálne prebieha verejné obstarávanie na zdravotnú techniku a zariadenia, ktoré budú slúžiť našim ambulantným lekárom. Tým pádom zvýšime vybavenosť ambulancií pre komplexnejšie vyšetrenie pacientov. Kompletne zrekonštruovaná budova, aj s novou vonkajšou fasádou, by mala byť skolaudovaná do konca augusta 2023. K našim súčasným lekárom pribudne ešte gynekológ s 0,2% úväzkom, ktorý bude ordinovať jeden deň v týždni.

Celá rekonštrukcia prebieha v rámci programu CIZS. Jej cieľom je zmodernizovať a zvýšiť kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti a tak prispieť k dostupnejšej, kvalitnejšej a udržateľnejšej zdravotnej starostlivosti v spádovej oblasti a zároveň priniesť zvýšený komfort pre pacientov a zdravotnícky personál.

Obec získala nenávratný finančný príspevok 472 477,70 EUR z toho výška finančnej podpory z EÚ je 422 743,21 EUR. Celkové náklady, už aj s vybavením, sú odhadované vo výške 577 tisíc. Avšak spoluúčasť obce je navýšená na 15% z celkovej ceny, nakoľko cenu prestavby navýšili neoprávnené výdavky, ktoré súvisia s úpravou a rekonštrukciou bytových priestorov, statikou a výmenou kúrenia v pôvodných ambulanciách.

Druhým veľkým projektom je vybudovanie Domova sociálnych služieb. Hoci sme vstupovali do tohto projektu ako do prestavby, v konečnom dôsledku sa pre nevyhovujúci statický stav museli nanovo vybudovať podlažia budovy, čo napredovanie stavby spomalilo. V súčasnosti sú na budove kompletne osadené

okná a prebiehajú práce na úpravu vnútorných priestorov.

Budova DSS bude spĺňať kritéria modernej budovy s komplexným riešením oddychovej a relaxačnej časti. Klienti budú mať k dispozícii priestranné dvojložkové izby, krásne veľké priestory a zimnú záhradu, ktorá bude súčasťou spoločenskej miestnosti pri jedálni. Nad zimnou záhradou je plánovanáeko-zelená strecha so svetlíkmi, ktoré presvietia priestory zimnej záhrady. Klienti

DSS budú môcť využívať na oddych a relax loggiu vedľa zimnej záhrady. Keďže chceme zabezpečiť komfort pre každého klienta na čo najvyššej úrovni komplexnej sociálnej služby, súčasťou zariadenia bude aj ambulancia pre lekára. Do konca kalendárneho roka 2023 by mala byť stavba DSS skolaudovaná. Po kolaudácii sa chceme pustiť do úpravy záhrady a vytvoriť v nej oddychové zóny, v ktorých môžu klienti zariadenia pre seniorov

tráviť čas v peknom počasí.

Hoci sa kolaudácia a ukončenie výstavby predpokladá na koniec roka 2023 a samotné administratívne úkony, ktoré súvisia so spustením prevádzky zariadenia, budú prebiehať až v roku 2024, bolo by vhodné, ak by sme predbežný záujem mali zaevidovaný už teraz. Postupne sa už môžu ľudia (či už klienti, či záujemcovia o zamestnanie) obrátiť na OÚ so žiadosťou. Uľahčí nám to ďalšiu prácu.

V areáli R1 sme si všimli nové workout fitness stroje. Podieľala sa na ich zakúpení obec alebo sme získali nejaký grant?

Áno, v areáli sú nové fitness stroje, ktoré sme zakúpili z dotácie z Košického samosprávneho kraja na vybavenie areálu vo výške 3282 eur s desaťpercentnou spoluúčasťou obce.

Naša obec napreduje, stále sa mení. Občania môžu vidieť zmeny, ktoré ste s poslancami OcZ už dosiahli. Chystáte sa v opravách a ďalších projektoch pokračovať?

Samozrejme. Ešte stále je potrebné veľa vecí riešiť. Momentálne je pre nás prioritou dokončenie začatých projektov a zároveň sa púšťame do rekonštrukcie telocvične na elokovanom pracovisku základnej školy, ktorá je v havarijnom stave. Podarilo sa nám získať v 1. etape príspevok vo výške 100-tisíc eur, z ktorého je potrebné

zrekonštruovať podlahy, strop a sociálne zariadenia. Následne budeme žiadať príspevok na 2. etapu rekonštrukcie, z ktorého sa bude financovať výmena elektroinštalácie, kúrenia a okien. Zároveň na prelome mesiacov apríl a máj sa spúšťa verejné obstarávanie na zhotoviteľa novej budovy základnej školy, ktorá by mala vyrásť na mieste bývalého internátu, s cieľom odstrániť dvojmennú prevádzku v našej obci. Financovanie tohto projektu bude realizované z plánu obnovy. Do odhadovanej sumy, približne 4 miliónov eur, sú započítané aj búracie práce budovy bývalého internátu.

Menej finančne náročný je projekt revitalizácie detského ihriska v areáli obecného bytového domu č.245. Na nákup preliezačiek máme schválenú dotáciu od SPP vo výške 2100 eur. Obec prispeje z rozpočtu rovnakou sumou.

V blízkej dobe začne rekonštrukcia oplotenia na miestnom cintoríne okolo Domu smútku až po kolumbárium nad Domom smútku. Súčasťou obnovy je aj osadenie nových brán.

V jarných mesiacoch bude prebiehať pravidelná údržba verejných komunikácií, asfaltovanie a oprava výtľkov na miestnych komunikáciách.

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor a v mene redakčnej rady prajem bezproblémové dokončenie stavieb CIZS a DSS a úspešné rozhodovanie sa v ďalších projektoch.

L. Bodzionyová

Z NAŠICH ŠKÔL

MATERSKÁ ŠKOLA

Dorotka a jej priatelia

Dňa 27. 4. 2023 naše dve predškoláčky Laurinka Bdžochová a Eliška Cvengrošová reprezentovali našu MŠ na obvodovej prehliadke pod názvom - Dorotka a jej priatelia. Je to projekt Slovenského Červeného kríža, ktorý je zameraný na deti predškolského veku.

Cieľom projektu je upevniť poznatky a pracovné zručnosti v oblasti zdravého spôsobu života, ochrany zdravia, poskytovania prvej pomoci, predchádzania úrazom a ochoreniam. Tohtoročným hositeľom bola MŠ Zelená a obec Smižany.

Bc. Adela Jendreková, MŠ Rudňany č.89

MATERSKÁ ŠKOLA 5RPII

8.4. si každoročne pripomíname Medzinárodný deň Rómov. V tento deň na mnohých miestach Slovenska, je oslavovaná rómska kultúra, história a tradície. Oslavovali aj rómski obyvatelia v Rudňanoch. Do osláv sa zapojili aj deti MŠ. Spolu s učiteľkami nacvičili program a vystúpili na oslavách pred ich rodičmi. Temperamentní rodičia ich povzbudzovali a poďakovali im potleskom.

V roku 1990, sa 22 apríl stal Medzinárodným dňom Zeme. Dnes ho oslavuje viac ako miliarda ľudí v 193 krajinách, na ktorom sa zúčastňujú ľudia bez ohľadu na pôvod, vieru či národnosť. Odpadu je veľa a neporiadnych ľudí tiež, pre ktorých je oveľa jednoduchšie hodiť to na zem, ako vyhodiť do smetného koša. Je dôležité, aby sme čistili svoje okolie. Aj učiteľky MŠ 5RPII, hrovou formou učia, čo planétu Zem skrášľuje a pomáha, a čo jej naopak škodí. V tento deň s deťmi vyčistili okolie od odpadkov, učili sa separovať. Veľa sa dozvedeli o čistom vzduchu, vode, stromoch a ich význame pre človeka. Malo to splniť aj výchovný moment, že ak si ľudia vyskúšajú, čo je to vláčiť vrecia plné odpadkov, nebudú si robiť vo svojom okolí neporiadok. Dňa 26. 4. 2023, prišiel objednaný

autobus a deti s veľkým očakávaním nastúpili a smer bol Spišská Nová Ves. Už z rozprávania vedeli, kam idú, takže sa veľmi tešili.

Navštívili sme zážitkovú Experiment galériu v SNV. Tam si mali možnosť pozrieť do očí veľkému mravcovi, pohľadať obrovského chameleóna a odskúšali si, ako sa žije škrečkovi. Odhryzli si z obrovského jablka, škrtli mega zápalkou, zdvíhali nadrozmernú ceruzku. Najväčším zážitkom pre nich bola miestnosť, kde mohli behať, skákať, šplhať, liezť, boxovať. Temperament detí sa pri tejto aktivite jasne prejavil. Keď už toho bolo dosť, premiestnili sme sa do Baničkeho centra v SNV. Tam sme mali možnosť spoznať históriu baničských miest a obcí Spiša. Oboznámili sa, ako sa ťažilo v baniach. Pozreli si vzácne exponáty, fotografie a dokumenty. Pre deti všetko neznáme. Prehliadku sme ukončili úderom baničským kladivom, zvonom a rapkáčom.

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

Za oknami školy jar konečne uchopila žezlo pevne do svojich pracovitých rúk. A svojou usilovnosťou jej počas celého apríla silno konkurovali aj naši žiaci vedení svojimi učiteľmi.

Pripomenuli si spolu Deň poézie aj Deň ľudovej rozprávky. S Osmijankom druháci aj štvrtáci putovali po jeho literárnej záhrade.

2. A, Osmijankova literárna záhrada

Školská knižnica sa zapojila do súťaže s online knižnicou KUBO, kde sme vyhrali krásne 1. miesto o najsčítanejšiu školu. Žiaci vyhrali prístup do KUBO knižnice na celý školský rok.

KUBO - detské knihy

8 m · 6

🐸 HURÁ! Najsčítanejšou školou a stáva ZŠ RUDŇANY.

Gratulujeme a zo ❤️ ďakujeme všetkým zúčastneným.

Máme ohromnú radosť, pretože do čítania s KUBO EDU sa zapojilo množstvo detí zo všetkých kútov Slovenska. Veríme, že ich čítanie bude baviť stále viac!

Keďže sa vám súťaž tak páčila, vymýšľame ďalšiu. Spustíme ju čoskoro. Ostaňte preto v strehu, máte sa na čo tešiť 😊

Nechýbali aktivity počas Dňa Zeme a Mesiaca lesov. Vyučovanie si žiaci spestrili na besedách s lesníkmi aj policajtami.

NAŠE
ŠKOLY

Uskutočnili sa mnohé preventívne programy zamerané na postoje k drogám, prevenciu násilia, rasizmu. Množstvo informácií si prváci odniesli z návštevy obecného úradu i zo stretnutia s pánom starostom.

Čistotu prírody žiaci pomohli sčasti navrátiť počas jarnej očisty obce. Svoje zvučné hlasy mnohí otestovali nielen v súťaži Slávik Slovenska, ale aj na koncerte Martina Krausa, známeho superstaristu. Na obvodnom kole Slávika školy 1. miesto priniesla vďaka nádhernému spevu Alžbetka Bodzionová.

Stalo sa už dobrým zvykom, že žiaci, zamestnanci, obyvatelia obce prispeli do celoslovenskej zbierky počas Dňa narcisov. Zaujímavé chute zo sveta spoznali v školskej jedálni počas Medzinárodného týždňa kuchyne. Svoje zdatnosti zo sveta financií si otestovali počas hier zameraných na finančnú gramotnosť. Žiaci 1. stupňa si svoje zručnosti s bedmintonovou raketou vyskúšali na ZŠ Komenského v Smižanoch. Futbalové zážitky priniesol druhákom a štvrtákom McDonald's cup, Okresné majstrovstvá v malom futbale zase žiačkam a žiakom z 2. stupňa.

Veríme, že apríl v škole svojim nabitým programom poskytol deťom množstvo zážitkov, na ktoré môžu po čase s úsmevom a hrdosťou spomínať.

SPOJENÁ ŠKOLA

Medzinárodný deň Rómov pripadá na 8. apríla a my sme si ho pripomenuli 24.4.2023 v rozhlasovej relácii Mgr. Ľ.Kamencovej, v ktorej si okrem tradičných rómskych piesní naši žiaci vypočuli aj niečo z histórie svojich predkov, o ich zvykoch a tradíciách.

Dodržiavaniu hygieny, starostlivosti o svoj vzhľad, zovňajšok sme sa venovali dňa 13.4.2023, kedy boli žiakom 1.A, 1.B a 3.A triedy sprostredkované tieto informácie prostredníctvom prezentácie, videozáznamov a hry p.uč. azároveň školskou zdravotníčkou Mgr. Irenou Vaľkovou.

20.4.2023 sa uskutočnilo školské kolo v speve ľudových piesní „Spievanky“ Súťaže sa zúčastnili žiaci 1.-10.r. ŠZŠ. Najlepší z nich reprezentovali našu školu na krajskom kole v speve ľudových piesní v Spišských Vlachoch dňa 25.4.2023. Žiak našej školy Peter Horváth si už po druhýkrát obhájil krásne 1. miesto. S piesňou „Darmo ma mamičko „ postúpil na celoslovenské kolo v speve ľudových piesní „Husľový klúčik“, v Bratislave, čomu sa veľmi tešíme. Vďaka patrí aj pani učiteľke Mgr. Zine Čisláčkovej a pánovi učiteľovi Mgr. Milošovi Sedlákovi za hudobný doprovod, prípravu a zodpovedný pedagogický prístup.

Do projektu Recyklohry sa zapojíme, pre prírodu dobre urobíme. 21.4. 2023 sa žiaci Špeciálnej

základnej školy v Rudňanoch pustili do jarného upratovania okolia svojej školy s Fusaklami, v rámci projektu Recyklohry. Brigáda bola súčasťou osláv Dňa Zeme, ktorý si pripomínáme každoročne dňa 22.4.2023. Menší žiaci s plnou silou a nasadením vyčistili areál školy a tí starší zase blízke okolie. Do skrášľovania okolia sa aktívne zapojili aj učitelia. Akciu organizačne zabezpečila p.uč. Mgr. Ľ.Kamencová.

Dňa 26.4.2023 sa p.uč. Mgr. Kandráčová, Mgr. Hovancová zúčastnili s našimi žiakmi okresnej súťaže v prednese poézie a prózy - Gaňova Tarnava, kde žiak Ivan Horváth z 5.A triedy získal krásne 3. miesto a v sprievodnej výtvarnej súťaži získala 2. miesto Alexandra Horváthová zo 4.B triedy.

Vítazom blahoželáme, ale aj ostatným ďakujeme za peknú reprezentáciu našej školy a učiteľom za ich snahu a úsilie pri nácvikoch.

Spracovala: Ing. M.Malecová

DEDIČNÁ ŠTÔĽŇA TERÉZIA

Pôvodný portál štôľne Terézia bol postavený pravdepodobne v roku 1805 a obnovený bol v roku 2009. Štôľňa Terézia slúžila na sprístupnenie zrudnenia na Hrubej žile a je napojená na prvý hlbinný obzor šachty Krížová.

Portál dedičnej štôľne je situovaný oproti budove správcu baní z čias Vítkovického banského ťažiarstva. Táto dedičná štôľňa bola označovaná aj ako „Therézia Zubaustollen“, čiže „spoločná štôľňa“, alebo aj „Terézia Erbstollen“. Patrila spoločnosti drobných banských podnikateľov Ťažiarstvo Terézia.

Patrí k starobylým otvárkovým dielam na Hrubej žile a slúžila

ako dedičná štôľňa Ťažiarstva Terézia. Jej vznik nie je možné presne určiť, je však staršia ako dedičná štôľňa Rochus. Predpokladá sa, že ju začali raziť už v 18. storočí, pretože Ťažiarstvo Terézia je zaznamenané v knihách banských súdov ako spoločnosť s rozvinutou ťažbou striebra a medi už 19.09.1878.

Podľa mapy Jozefa Sgärgetha z roku 1806 je táto dedičná štôľňa ako smerná chodba nasmerovaná na Hrubú žilu. Na tejto mape ešte nie je uvedená Krížová štôľňa ani Krížová šachta. Až na mape z roku 1813 je zakreslená v razení na šachtu Krížová. Terézia štôľňa bola prepojená aj s Rochus

šachticou.

Ťažiarstvo Terézia pravdepodobne ťažilo predovšetkým medenú (chalkopyritovú a tetraedritovú) rudu.

Samotná chodba je v niektorých úsekoch spevnená výstužou z kamenných, nasucho kladených blokov do tvaru lomeného oblúka. Táto chodba slúžila aj ako odvodňovacia stoka, nad ktorou bola drevená podlaha.

V súčasnosti je v tejto dedičnej štôľni zával cca 10 m od portálu a nie je teda prístupná.

*Ing. Michal Kapusta,
predseda BC Rudňany*

CO STE HASIČI, CO STE DĚLALI ...

*Máj nie je len mesiacom lásky, ale oslavujeme v ňom aj Deň matiek, Deň Slnka a aj **Medzinárodný deň hasičov**. O svojej činnosti v tomto kalendárnom roku nám napísal vedúci hasičov p. **Karol Novotný**.*

V januári 2023 sme mali brigadu, na ktorej sme orezavali stromy pri hlavnej ceste na Porač. Z dôvodu veľkého množstva mokrého snehu boli polámané konáre na vozovke. Naše ďalšie výjazdy boli nasledovné:

Výjazd č.1: Vo februári sme odstraňovali spadnutý strom na hlavnej ceste v časti obce Zabijane

č.2: V tom istom mesiaci – februári sme odstraňovali spadnuté stromy na ceste Rudnany - Porač

č.3: V marci sme zasahovali pri hasení požiaru osobného motorového vozidla na Bani Západ

č.4: Opäť v marci sme mali výjazd aj pri požiaru lúky a lesa pod PD Porač

č.5: V apríli sme zasahovali pri hasení komína po vzbĺknutí sadzí v rodinnom dome pri OcÚ

č.6: Výjazd do starej budovy na Bani Západ - hasenie horiacich odpadkov

Karol Novotný

SPOLU PRE RUDŇANY

Pomaličky, z roka na rok, sa v našej obci vytvára krásna tradícia. Už piaty rok sa v prvú májovú sobotu stretli starosta obce, poslanci ObZ, zamestnanci ObÚ, organizácie pôsobiace v našej obci i dobrovoľníci, aby urobili niečo spoločne pre Rudňany.

Ráno 6.5.2023 sa všetci spoločne zišli v Areáli zábavy a oddychu R1. Popri čakaní na zadelenie práce nechýbala dobrá nálada a smiech. **Približne 70 ľudí sa podieľalo na zveladení Námestia baníkov, oprave zastávok i úprave areálu R1.** V závere brigády postavili chlapi na námestí **krásny máj**. Po dobre vykonanej práci sa väčšina zúčastnených opäť zišla v Areáli oddychu a zábavy R1 a pri dobrej hudbe a spoločných rozhovoroch si pochutnali na grilovanej klobáske.

Všetkým účastníkom patrí veľké poďakovanie za ich ochotu prísť pomôcť a zveladiť našu obec.

KLAPANCIE – LOVE

Mame tu maj mešac lasky. Šicko už v puku, abo dagdzi už aj v kvece. Už aj slunečko še drape, konečke a všsdi bačic love.

Laska ku hadzine – isto každý ras mal abo ma dajake džviratko či už psa, mačku, kury, krtkoch na dvore, pavukoch v pivnici, pčolu v oblečke na zahlavek... Napríklad pes – daš mu šicko drahe granule ja šlak, pamlsky rozumej kolbasky osem evry za kilo, hračkoch dob-ludo a šicko podre. Odane ci budze kukac do očoch a sluhac ce na slovo. Ale len kym še neotočiš a už je pri šušedovim psu a nacvičuju robene malych čuvakoch. To je laska. Taky pavuk - keď še ho bojiš jak čert križa a še ci začne špacirovac popret tebe a ty zo šmercu v očoch ho merkuješ a vymyšľaš unikovu cestu, abo ho zakriješ z vedrom a čekaš na hlopa žeby ce zahrnil. Ano, aj temu še povie laska ku zvjeratku, bo ši mu s vlasne zahrnila život.

Laska ku roboce – hej znam každý je rad, že je rad keď pridze s roboty domu zavre dzvere a nesce o tej inštitucii čuc ani slovo. Ale mace aj take dobrodružne typy co radzi hodza do roboty. Bo f tym našli dajake poslane abo neznam o com im idze, takym ľudzom še nadava vorkoholiky. Abo še vam narodzi dzecko a doftedy lenifkčak – podnikateľ z voľnym časom začne f roboce brac aj presčas, len žeby doma nečul maleho džafčaka. Temu še povie laska ku roboce.

Laska ku peňežom – teras vidzim jak tu daktere prevracaju oči, že laska ku peňežom. Ale keď nemaš tote peňeži ta možeš še ty snažic aj neprestac. Bo keď nemaš love ta nemaš ani love. Keľo razy sce še povadzili bo jeden daco kupil a druhy o tym neznam. Abo treba dac dzecom do školy na vylet, ale nebudzeš mac na cestu do roboty. A prikladoch by bulo milion. Taže aj lasku ku peňežom treba.

Laska ku dzecom – co vam poviem dezi naša radosc. Ešči su len na cesce a už ich milujeme vecej jak svoj život. Šicko na švece by sme im dali aj by sme za nich dyhali. No kym vyrosnu ta to je jak na husenkovej drahe a tota sinusoida ras hore ras dolu. Ale nikto by tote svoje žive strebra nedal a nevymenil za nič na švece. Temu še povie laska ku dzecom.

Laska manželska – poznace to, on – ona zaľubia še vlača še spolu po parkoch a kadzi tadzi a potom sebe povedza, že scu spolu zo-starnuc a še zoberu. To je take pekne, sebe kupia byvane každemu povedzia, že to ich ale ne, nedajce še oklamac to minimalne na dvacec roky banky. Pridu dzecičky. Dzecičky vyrošnu idu sebe po svojej životnej čare a zostanece s hlopom same. Jake je to pekne keď še dzecko z babku o sebe šumne staraju. Keď vytrimali pri sebe stac dluhe roky v totym dobrym aj planym. Jak keď še vedu za ručky po dedzine a keď še na sebe kuknu a f tym pohľadze vidno uprimnu lasku. A pred každú taku lasku ja skladam klobuk dolu, bo temu še povie laska.

Ta či už mace v živoce lasku ku zvjeratku, žene, k vlasci abo ja neznam ku čemu, ta sebe ju vašce a trimce še jej bo laska aj ľady rostopi. A ešči taka vsufka kto jak miluje:

Murar – od zakladoch	Hluhy – neslyhane
Cukrar – slatko	Mehanik – jemne
Zahradnik – kvetkato	Učtovnik – vypočitavo
Knihar – neviazane	Riaditeľ – direktivne
Letec – prelietavo	Lekarnik – po kvapkoch
Šlepy – nevidane	Muzikant – od podlahy

Ta še trimce :)

Mgr. Katarína Duřová

POLICAJNÉ OKIENKO

Dňa 4.4. oznámil občan J.O. na ObP požiar komína na rodinnom dome č.224. Na miesto bola privo-laná obecná hasičská jednotka, ktorá požiar uhasila.

Dňa 14.4. hliadka vykonala v obci asistenciu VSE počas výmeny rozvodných skriň a stĺpov el. vede-nia.

Dňa 26.4.2023 sa uskutočnila beseda s deťmi v priestoroch MŠ.

UPOZORNENIE: Opätovne upozor-ňujeme občanov, aby nezakladali v obci tzv. čierne skládky !!! V obci je zabezpečený odvoz zeleného odpa-du, konáre a odrezky z kríkov a stromov. Drobný stavebný odpad je možné vysypať na zberný dvor.

Vyriešte osemsmerovku, tajničku nám pošlite na mail maja.malecova@gmail.com, na messenger, alebo na mail obce: obec@rudnany.sk

Každý mesiac vylosujeme jedného výhercu, ktorého odmeníme vecnou cenou. Za zaslanie správne vylúštenej tajničky z minulého čísla odmeníme výhercu **Vladimíra Stanislava**.

Blahoželáme!

Správne znenie tajničky č.4: Oblievačka

T	O	L	S	E	R	K	N	Á	P	I	L	U	T	B
R	E	Š	T	A	U	R	Á	C	I	A	Č	A	S	O
I	L	A	U	Z	M	E	N	Y	B	U	N	S	Á	Z
L	Ú	Č	Ž	Ň	E	D	H	V	K	E	O	N	I	K
F	A	A	K	U	R	I	E	Á	C	D	Á	Ž	Ď	Á
Y	B	Ň	A	L'	R	D	T	K	O	M	A	M	A	F
S	D	K	Š	O	Ý	A	S	U	K	Ň	A	P	I	A
A	U	A	M	E	Č	R	É	R	N	Á	L	A	D	A
A	H	A	S	V	R	Č	N	E	L	T	L	Ň	R	O
Ú	C	E	E	E	J	E	E	K	S	K	E	T	O	H
J	C	I	N	P	I	K	Č	T	A	Ž	S	R	L	N
E	D	T	Č	S	E	R	E	Á	A	D	A	I	T	I
Ž	O	J	A	R	N	É	P	R	Á	C	E	Č	E	S
K	M	A	Á	R	O	V	Í	K	E	N	D	K	V	K
O	A	R		M	C	H	Š	Á	L'	U	G	O	S	O

Použité slová:

amor, bozk, darček, deň, dievčatá, doma, dážď, fialka, flirt, guláš, horčica, hra, hudba, jar, jarné práce, ježko, kino, kreslo, krátke rukávy, les, lúč, mama, máj, neha, noc, nálada, odpadky, ohnisko, pečené stehná, priesady, ražeň, reštaurácia, ruka, ruža, rýľ, slnko, spev, stretnutie, stužka, sukňa, svetlo, tanec, tričko, tulipán, víkend, zmeny, zásnuby, úcta, čas, čerešňa, šíp

ROZHOVOR - Zdravotníctvo

Máloktorá obec sa môže pochváliť zdravotným strediskom, v ktorom slúži stomatológ, pediater, obvodný lekár. MUDr. Branislav Pencák pôsobí v našej obci ako pediater a opýtali sme sa ho na pár otázok.

Pán doktor, mohli by ste nám prezradiť, prečo ste si vybrali pediatriu a ako dlho pôsobíte v Rudňanoch?

Tak vyšlo. Prvé dieťa bolo na ceste a potreboval som rýchlo nájsť prácu. Najprv som začínal v Kropáčoch na detskom a tam som sa spoznal aj s mojou súčasnou sestríčkou. Do Rudňan som sa dostal ešte za čias starostovania pána Blišťana. Už som tu 21 rokov.

Zmenila pandemická doba chod ambulancie?

Myslím si, že áno – určite sa všeličo zmenilo. Keď sme marginalizovaných občanov nepúšťali do budovy, len po jednom, tak sme mohli ordinovať na úrovni, no odkedy sa opäť uvoľnili opatrenia, tak nevedia čo od rozkoše.

Ďalšou veľkou zmenou je nosenie rúšok v zdravotníckych zariadeniach, to považujem za obrovské plus. Chránim seba a svoje okolie.

Vysvetlite nám tak diskutovanú tému ospravedlnenky.

To je na debatu. Do júna nejako vydržíme. Je to odľahčenie mojej práce, kedy sa mám venovať ošetrovaniu chorých detí a nie administratívnej činnosti. Dieťa je choré – rodič do piatich dní napíše ospravedlnenie, ale pri našich občanoch... príde si pre maródku - dieťa zdravé, tak mu tú ospravedlnenku nedám.

Momentálne pracujete v sťažených podmienkach, ako vnímate prestavbu?

Neboli sme informovaní ani o rozsahu stavebných prác. Ide o nesmierne nedôstojné podmienky, v ktorých ordinujeme – hluk, prach, trikrát sme boli vytopení. Hlavne sa nás nikto nepýtal, neponúkol náhradné priestory. Ide to na úkor mojej práce – vyšetrovať malých pa-

cientov v takých podmienkach je veľmi, veľmi náročné.

Ak môžete prezradiť s čím najbizarnejším ste sa vo svojej praxi v Rudňanoch stretli?

Bola tu raz jedna matka s malým bábätkom a na otázku čo dáva jesť tomu malému, lebo už na prvý pohľad vyzeralo veľmi psotne, som dostal nie ústnu odpoveď, ale hneď názornú ukážku. Rozhalila košeľu a vytasila cecky, jednu zdrapila do ruky a mlieko začalo striekať po celej ambulancii. A dodala: „Ja, že mu nedávam jesť, ja že nemám mlieko?“

A druhá príhoda bola, keď raz prišiel jeden otecko a niečo priniesol, no sestríčka už zúfalá, lebo mu nerozumela, tak poslala mňa a ja som sa rehotal lebo doniesol – omno.

V mene redakcie Horizontu, by som Vám chcela poďakovať za rozhovor a zaželať veľa vyliečených pacientov.

Mgr. Katarína Duřová

KAM ZA KULTÚROU

Redakcia Horizontu vám aj v máji prináša niekoľko tipov na relax a zábavu:

- 20. 5. 2023 si môžete v Madaras parku vypočúť Smolu a hrušky na 1. ročníku Spiš Festu.
- 20. 5. 2023 od 9:00 sa v KD v Smižanoch uskutoční šachový turnaj pre všetky vekové kategórie.
- 24. 5. 2023 od 8:00 – 12:00 bude možnosť darovať krv v OC Madaras prostredníctvom mobilného odberu krvi.
- 27. 5. 2023 sa uskutoční 3. ročník prekážkového behu lesom HUTŇANSKÁ ŠELMA v Novoveskej Hute.
- 27. 5. 2023 o 10:00 sa v KD v Smižanoch uskutoční regionálne kolo postupovej súťaže a prehliadky folklórnych skupín – Nositelia tradícií.
- 26. – 28. 5. 2023 sa v Spišskom Podhradí a na Spišskej Kapitule uskutoční 10. ročník duchovno-kultúrneho festivalu s pestrým programom pre širokú verejnosť pod názvom DNI SPIŠSKÉHO JERUZALEMA 2023.
- 2. 6. 2023 od 9.00 do 15.00 h sa na Radničnom námestí uskutoční podujatie plné zábavy - MESTO PLNÉ DETÍ.
- 2. 6. 2023 o 14.00 h sa v priestore pri Evanjelickom kostole uskutoční SPIŠ DANCE BATTLE - tanečná súťaž.
- 9. 6. – 10. 6. 2023 sa pred KD v Smižanoch uskutoční Pivko Fest 2023 a 30. ročník Smižianskych folklórnych slávností.
- 9. 6. 2023 sa v Redute v SNV uskutoční Miss Spiša 2023 a na Radničnom námestí vystúpi o 21:30 Adam Ďurica s kapelou.
- 19. 6. 2023 o 19:00 v DK Mier vystúpi partička s Jakabom, Latinákom, Miezgom, Kobielskym, Kemkom v komédii Na koho to slovo padne.

T.Hozzová

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Stav obyvateľstva k 28.4.2023

spolu	z toho	
4916	muži 2462	ženy 2454

SPOMÍNAME...

Spomienka

Dňa 31.mája 2023 uplynie 10 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustila naša mamka, babka, svokra a príbuzná **Margita Zúdorová**.

Kto ste ju poznali venujte jej spolu s nami tichú spomienku.

S LÁSKOU A ÚCTOU SPOMÍNA CELÁ RODINA

Spomienka

„Boh zavolať a srdce ktoré pre nás málo toľko lásky dotieklo navždy...”

18.5.2023 si pripomenieme 2. výročie úmrtia mamky a babky **Márii Centkovej rod. Ilkovičovej**. Tí, čo ste ju poznali, venujte jej spolu s nami tichú spomienku.

S láskou a úctou spomínajú dcéra Darinka s rodinou, vnúčatá a pravnúčatá.

Podakovanie

„Spi sladko, snívaj svoj sladký sen, v spomienkach sme pri tebe každý deň.”

V mene celej smútiacej rodiny vyslovujeme úprimné podakovanie za prejavy sústrasti a kvetinové dary všetkým, ktorí sa dňa 23.3. 2023 prišli rozlúčiť a spolu s nami odprevadiť na poslednej ceste nášho drahého zosnulého p. **Mariána Vytykáča**.

Manželka Zdenka s deťmi